

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 10 maja 2016 r.

Pozycja 380

POSTANOWIENIE z dnia 27 kwietnia 2016 r. Sygn. akt Ts 57/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski – przewodniczący i sprawozdawca
Mirosław Granat
Leon Kieres

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej R.P. w sprawie zgodności:

art. 131 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, ze zm.) z art. 41 ust. 4 w związku z art. 2, art. 7 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 7 marca 2016 r. (data nadania) R.P. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 131 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U.90.557, ze zm.; dalej: kkw), jest niezgodny z art. 41 ust. 4 w związku z art. 2, art. 7 i art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została złożona w związku z następującą sprawą. Decyzją z czerwca 2015 r. Dyrektor Zakładu Karnego (dalej: Dyrektor ZK) odmówił skarżącemu, odbywającemu karę pozbawienia wolności, zgody na czasowe opuszczenie zakładu karnego w celu podjęcia badań i konsultacji w związku z planowanym przeprowadzeniem przewodu doktorskiego. W przekonaniu Dyrektora ZK, skarżący w przypadku udzielenia mu przepustki może zagrażać obowiązującemu porządkowi prawnemu. Na tę decyzję Dyrektora ZK skarżący – na podstawie art. 7 § 1 kkw – wniósł skargę do Sądu Okręgowego w W. (dalej: Sąd Okręgowy w W.). Postanowieniem z listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w W. uznał skargę za bezzasadną. Jego zdaniem decyzja Dyrektora ZK nie narusza art. 131 § 1 kkw.

9 grudnia 2015 r. skarżący wystąpił do Sądu Rejonowego w W. z wnioskiem o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej. Postanowieniem z lutego 2016 r. Sąd ustanowił dla skarżącego adwokata, a pismem z lutego 2016 r. wyznaczyła go dla niego Okręgowa Rada Adwokacka w W.

Zdaniem skarżącego zakwestionowane przez niego regulacje naruszają prawo do sprawiedliwego rozpoznania sprawy, ponieważ „wśród wyliczonych w art. 131 kkw sytuacji nie przewidziano prowadzenia przez skazanego pracy naukowej, a nadto brak jest w tym przepisie

wyczerpującego wskazania ustawowych podstaw jego stosowania w wypadku konieczności pobierania nauki poza obrębem zakładu karnego, co stwarza możliwość dowolnego przyjmowania przez sąd przesłanek, w oparciu o które zezwolenie zostaje udzielone”. Będące przedmiotem skargi przepisy, na podstawie których – jak zarzucił skarżący – odmówiono mu zgody na kontynuowanie przewodu doktorskiego, są ponadto w jego przekonaniu niezgodne z prawem do humanitarnego traktowania go jako osoby pozbawionej wolności.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Skarga konstytucyjna to sformalizowany środek ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jej merytoryczne rozpoznanie jest uzależnione od spełnienia przesłanek wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i art. 60 oraz art. 64-66 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.2016.293; dalej: ustawa o TK z 2015 r.). Skargom konstytucyjnym niespełniającym tych warunków, a także skargom, co do których zaistniały okoliczności przewidziane w art. 77 ust. 3 ustawy o TK z 2015 r. Trybunał odmawia nadania dalszego biegu.

W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być przepis ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Z kolei art. 65 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o TK z 2015 r. zobowiązuje wnoszącego skargę do wskazania, która jego konstytucyjna wolność lub które jego konstytucyjne prawo i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone, a także uzasadnienia zarzutu niezgodności przedmiotu kontroli ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub konstytucyjnym prawem, z powołaniem argumentów lub dowodów na poparcie tego zarzutu.

Skarżący zakwestionował art. 131 § 1 i 2 w brzmieniu: „§ 1. Skazani mogą za zgodą dyrektora zakładu karnego uczyć się w szkołach poza obrębem zakładu karnego, jeżeli spełniają ogólnie obowiązujące wymagania w oświacie publicznej, zachowują się poprawnie oraz nie zagrażają porządkowi prawnemu. § 2. Dyrektor może zezwolić skazanemu na udział w konsultacjach i zdawanie egzaminów poza zakładem karnym, jeżeli spełnia on warunki wymienione w § 1”.

Jak zarzucił skarżący, przepisy te naruszają prawo do sprawiedliwego rozpoznania sprawy, ponieważ użyte w art. 131 § 1 kkw sformułowanie: „skazani mogą (...) uczyć się w szkołach poza obrębem zakładu karnego” nie obejmuje sytuacji, w których mogliby oni ubiegać się o zgodę na kontynuację pracy naukowej. To w jego przekonaniu umożliwia orzekającemu sądowi dowolną ocenę przesłanek określonych w art. 131 § 1 kkw.

Trybunał podnosi trzy kwestie. Po pierwsze, zwraca uwagę na to, że sąd penitencjarny nie ocenia, czy skazany spełnia warunki określone w art. 131 § 1 kkw. Zgodnie z art. 131 § 2 kkw czynność ta zastrzeżona jest bowiem dla Dyrektora ZK. Sąd badał natomiast, czy decyzja Dyrektora ZK jest zgodna z prawem. Stanowi zaś o tym art. 7 § 1 kkw.

Po drugie, Trybunał stwierdza, że skarżący nie wyjaśnił, jaki jest związek pomiędzy wskazanym przez niego pominięciem ustawodawcy a sposobem oceny przez Dyrektora ZK istnienia w jego sprawie przesłanek określonych w art. 131 § 1 kkw. W tym zakresie skarga konstytucyjna nie zawiera żadnych argumentów pozwalających przyjąć, że taka korelacja w przedmiotowej sprawie zachodzi.

Po trzecie, Trybunał zauważa, że Dyrektor ZK odmówił skarżącemu zgody na czasowe opuszczenie zakładu karnego w celu podjęcia „badań i konsultacji w związku z planowanym przeprowadzeniem przewodu doktorskiego”, a nie kontynuowania nauki w szkole. O możliwości udzielenia skazanemu zezwolenia na udział w konsultacjach poza zakładem karnym rozstrzyga art. 131 § 2 w związku z art. 131 § 1 kkw, ten drugi przepis jednak tylko w części, w której określa warunki, jakie musi spełniać skazany.

Podsumowując, skarżący nie wykazał, że w sprawie, w związku z którą wniósł skargę konstytucyjną, na skutek pominięcia ustawodawczego, doszło do naruszenia prawa do sprawiedliwego rozpoznania sprawy. Analizowana skarga nie spełnia więc podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Skarżący zarzucił także, że zakwestionowane w skardze przepisy naruszają prawo do humanitarnego traktowania go jako osoby pozbawionej wolności, ponieważ uniemożliwiają mu zamknięcie już otwartego przewodu doktorskiego.

Odnosnie do tego zarzutu Trybunał zauważa, że skarżącemu nie odmówiono prawa do podjęcia konsultacji i badań, które są – jak twierdzi – niezbędne w pracy naukowej, lecz nie zezwolono mu na przeprowadzenie tych czynności poza zakładem karnym. Z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego wynika natomiast, że skarżącemu stworzono warunki do kontynuowania pracy naukowej na terenie jednostki penitencjarnej. Dla oceny zarzutu naruszenia prawa określonego w art. 41 ust. 4 Konstytucji zasadnicze znaczenie ma także to, że skarżący odbywa karę pozbawienia wolności. Trudno bowiem oczekiwać, że na kontynuowanie jego przewodu doktorskiego nie będzie to miało wpływu.

Mając powyższe na względzie, Trybunał stwierdza, że skarżący nie określił, w jaki sposób zakwestionowane w skardze przepisy naruszają jego prawo określone w art. 41 ust. 4 Konstytucji.

Przedstawione okoliczności są – zgodnie z art. 77 ust. 4 w związku z art. 65 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o TK z 2015 r. – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak w sentencji.